

Datum: 17.12.2020.

Broj: 02-06-824

TI BiH objavio Registar nosilaca javnih funkcija u BiH: 61 funkcioner obavlja duple funkcije

Sarajevo, 17.decembar 2020. - U Bosni i Hercegovini 61 funkcioner na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou trenutno obavlja dodatne funkcije u institucijama, javnim ustanovama i javnim preduzećima, a mnogi od njih proveli su cijeli ili dio mandata u direktnom sukobu interesa. Registar javnih funkcionera koji je danas predstavio Transparency International u BiH (TI BiH), a koji za sada obuhvata podatke o 763 nosioca funkcija, pokazuje da brojni od njih obavljaju po dvije ili tri funkcije u javnom sektoru gdje se njihovi privatni interesi često prepliću sa javnim. Ovi podaci jasno pokazuju neophodnost unapređenja zakona o sukobu interesa, koji je jedan od 14 prioriteta BiH na evropskom putu.

Od svih funkcionera koji obavljaju duple funkcije, njih 14 su istovremeno poslanici i članovi vlade na različitim nivoima vlasti, a to bi trebalo biti zabranjeno nedavno usvojenim izmjenama Izbornog zakona BiH koje su prošle Predstavnički dom PS BiH. Ako se to potvrdi i u Domu naroda, poslanici će morati zamrznuti svoje mandate u skupštinama do okončanja mandata na izvršnoj funkciji, a to bi se trebalo odnositi i na aktuelnog predsjednika i potpredsjednicu Federacije BiH koji su ujedno i poslanici u Parlamentu FBiH.

Pored toga se još petoro zastupnika u Parlamentu Federacije BiH istovremeno nalaze u upravi javnih preduzeća i ustanova kao i jedan poslanik i jedan ministar na nivou BiH. Zakon o sukobu interesa FBiH zabranjuje izabranim zvaničnicima da istovremeno obavljaju funkcije u javnim preduzećima, ali kako se taj Zakon trenutno ne primjenjuje u FBiH nespojivost funkcija nema ko da utvrdi.

U trenutnom sastavu Narodne skupštine RS od 83 poslanika njih 22 trenutno su dio uprave javnih ustanova i javnih preduzeća, a ova brojka se brzo mijenja zbog čestih političkih turbulencija. Od tog broja čak 13 poslanika se nalazi u upravljačkim strukturama javnih preduzeća, iako to zakon zabranjuje, ali je vlast našla model po kojem to prolazi nekažnjeno. Poslanicima se u nedogled produžavaju mandati vršioaca dužnosti direktora javnih preduzeća jer nadležna Komisija za utvrđivanje sukoba interesa uporno tumači zakon na način da v.d. direktora nije isto što i direktor u smislu ovog zakona, iako to nigdje nije navedeno.

Tako je npr. poslanik SNSD-a u NSRS Dražen Vrhovac trenutno v.d. direktora Investiciono razvojne banke RS koja svoje izvještaje o radu direktno podnosi Narodnoj skupštini RS u kojoj je on poslanik. Pored toga što je direktor IRB-a i poslanik, Vrhovac je, po podacima Banjalučke berze, i član nadzornog odbora preduzeća HPK a.d. Kozarska Dubica koje je od nedavno u stečaju, a čiji je većinski vlasnik Republika Srpska. Takođe treba istaći da je nekoliko poslanika u NSRS dio mandata provelo u sukobu interesa, a razriješeni su direktorskih funkcija isključivo zbog političkih razloga, a nikako zbog dosljednog provođenja zakona.

Postojeći zakoni dozvoljavaju poslanicima na svim nivoima da budu na čelu javnih ustanova iako u brojnim slučajevima skupštine čiji su poslanici usvajaju budžete i izvještaje tih istih ustanova. Mnogi od poslanika rukovode javnim preduzećima na drugim nivoima vlasti što po mišljenju Komisije za utvrđivanje sukoba interesa RS ne predstavlja kršenje zakona iako mnogi javno koriste svoj uticaj u parlamentima za političku trgovinu pozicijama u javnim preduzećima. TI BiH je kroz monitoring izborne kampanje zabilježio i brojne primjere zlopotreba resursa javnih preduzeća i ustanova za izbornu kampanju funkcionera koji se nalaze u upravljačkim tijelima, ali ne postoji zakonska mogućnost da se ovo sankcioniše.

Pored državnog i entitetskog, još 22 funkcionera na kantonalnom nivou obavljaju dodatne funkcije od čega se šest slučajeva odnosi na ministre u tehničkom mandatu. Ostali funkcioneri su ujedno članovi upravljačkih struktura u javnim ustanovama i preduzećima.

Udruženje za borbu protiv korupcije Transparency International u BiH
Reg. No. UP08-07-1-616/11, Ministarstvo pravde BiH, Sarajevo

Sjedište: Gajeva 2, 78000 Banja Luka, Tel/Fax +387 51 216 369, 216 928, 224 521, 224 520
Poslovnica: Mula Mustafe Bašeskije 9/1, 71000 Sarajevo, Tel +387 33 220 049, Fax +387 33 220 047
E-mail: info@ti-bih.org
Web: www.ti-bih.org

U ovom trenutku ukupno 25 izabranih zvaničnika su trenutno direktori javnih ustanova i javnih preduzeća, dok njih 20 sjedi u upravnim i nadzornim odborima.

Zbog svega je TI BiH u proteklom periodu u nekoliko navrata predlagao izmjene zakona o sukobu interesa na svim nivoima kako bi se proširio krug lica na koje će se primjenjivati i uspostavila nezavisna komisija koja bi odlučivala o sukobu interesa. Posljednji izvještaj GRECO o provođenju preporuka iz oblasti sprečavanja korupcije među članovima parlamenta, jasno naglašava da BiH ništa nije uradila od posljednjeg izvještaja, te da nije ostvarila napredak u unapređenju propisa iz oblasti sukoba interesa.

GRECO je još u prošlom izvještaju 2018. pozdravio kreiranje nacrtu Zakona o sukobu interesa u institucijama BiH, u čijoj izradi je učestvovao i TI BiH, ali ovaj nacrt iako je u proceduri od 2017. godine još nije usvojen. Naprotiv, u proteklom periodu kroz prijedloge koje su vladajuće stranke davale u Parlamentu BiH i prijedloge koji su dolazili od Ministarstva Pravde BiH pokazalo se da je cilj aktuelne vlasti uspostaviti još niže standarde u ovoj oblasti, odnosno suziti krug lica koja mogu biti u sukobu interes.

„Registar nosilaca javnih funkcija“ je nastao kao rezultat projekta „Podrška građanima u borbi protiv korupcije“. Finansijsku podršku pružila je Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), a projekat se implementira zajedno sa partnerskom organizacijom Centri civilnih inicijativa (CCI).